

KLIRIA

Slovenec, naprej!

List 2.

V Novem mestu, 7. sv. č. 1896.

Leto 1.

Ms 103 il. 2

D 1956/1896/2

Sonet.

Spelati zadnjo kapljo krvi vroče
 Tem yote domovina krasna;
 Kivica, ki jo nosiš, je preglasna
 Ter me pozivlja: „Stori pa mogoče!“

Stouti hočem; naj se svet poruši,
 Ki je toliko že vohil bil zlega;
 Sovražnik Slave zapuščin naj bega,
 Sovrag ostuden je slovanst. duši.

Naprej, Slovenci, že driga se zastava,
 Naj drzno vodi nas v sovražne roje,
 Naj boji klic naj boše vedno „Slava“.

Lehko nam boše ymoči prajne roje,
 Saj zdrava, krepka je Slovenca nava,
 Ki zdaj zavita v stroške je poroje.
 Zoran.

Polnoči. (Zoran - Nadaljevanje)

H. Prizor.
Vidain Iva.

Vida:
Kaj si storila, Iva. Zakaj je zbežal
Ganko od tebe, sedaj v takem vremenu.
Govori negrečni strok!

Iva:
Povedala sem mu, da ga ne morem fu,
biti

Vida:
Če si mu povedala, Proč je zdaj tvoja
sreča. Proč. Ubijaj se sama v gospodov,
stvom. Odkijala se druge od praga; po-
didi in odbrigali se bodo sedaj dru-
gi. Oh, moj Bog, da moram tako
dolgo živeti, da mi naroplje tako
stamota na glavo moja jedina omu,
kinja, na katere sem zidala vse
svoje znanje. Oh, moj Bog. In
kaj si mi še povedala:

Iva:
O, ljubim - ljubim Vladimirja.

Vida:
Kaj o tem si mi govorila, ko se ne pi,
ako te ima Vladimir res rad.

Iva:
Tega sem prepričana
Vida:

Tako; jaz ne. Zakaj je na zadnjem
proščanju plesal izključno se z Ma,
ro. Zakaj povej, zakaj?

Iva:
Zakaj, Zakaj? - - - -

Mara Vida.
Zakaj je dal Vladimir venec iz vodnih
vestke Mari, tebe pa se o miseln vzal.
Zakaj je paval tako.

Iva:
Ne vem.

Vida:
In ali je vedno radi takega zane,
marjati preč, jo pehati od sebe, sprav,
ljati in obce in svojo babico v revščino,
Katera je itak močno gospodari pri
nas. Pusti Vladimirja. Loseda Iva
mi je sama rekla, da je njena Mara
tako zaljubljena vanj, da kar me,
dli, ako se on le s tako drugo bolj
prijazno pogovarja. In Vladimir ji
kaj je to ljubim tudi praviče.

Iva:
(vzdih) Moj Bog, kakšne stiske mi
pripravljaš. Da bi me ne ljubil. In,
ki mi je danes z novo zaklinjal svojo
ljubezen, in mi dal prstan v poudarj,
so v svojo najino ljubezni, naj mi bi
bil nezvest. In naj bi mi bil nezvest.

Vida:
Oč ni mati gledata doli iz nebes v
tem trenutku vedeti yoteča, kaj si
voliš. Gleda je sv. Kristina dan.

Iva:
Kaj pravite mati. Sv. Ganeza Kristina
dan je jutri?

Vida:
Da jutri bi bil god tvojega rajnega
očeta. Zapolni sedaj se raje obitvo z željo.

Iva.

Lula sem, ko sem bila še dete, da se godi,
je nočoj čudne reči. Dobro vem ni nisen po-
zabila, kaj zvedo dekleta danes o polnoci.
Karko dekletu zagleda v vodi onega, katere-
ga ljubi, ki bi ji raj dal v zakon, vijo po-
tlo, kateri ji je odmenjen in kedaj jo bo
peljal pred oltar. Ako zagledam Yanka
v vodi, v zamem Yanka, drugače pa --
-- (boj tiho) Vladimirja. kaj ste mi sa,
mi prepevali pesem o Yali Bredi:

"K' Savi je o polnoci hitela,
Upola v njo prelepo je oko;
Ker je zvedela Ljmir hrepnela,
Le ji spoližena, kdaj želja bo."

Kida.

"Ja dobila mi, kar je želela,
Sreča bila je na veki na preč;
Ko p' jeseni svetka je penela,
Vlelu dnij mi Breda bilo več."

pristavi pesem. Kar si rekla, je nicer pes-
nica, ki se ne da spajati. Toda marsi.
Katera devica si je spobila s tem mir-
ij srca. Redko je katera dobila, kar je
želela. In če je dobila, vendar ni bila vse.
Ja v srcu, ker je skušala moči duhov.
In čemu želiš to, kar nam je stvarnik
modro prikril. Kdo bi hotel že zdaj
dobiti vsega od njega, kar bo še le
nekdaj. Človek naj ne skuša nikoli
Boga, ampak vedno naj posluša
svete starik in vzklišenik. Ne mi-
shi torej nič več na to, da jednako
drugim tudi ti ne izgubiš srčnega mi-
ru. Spolni, kar je želela mati, Fredo
je zatisknila oči. Spolni vo, da bo si
mela mir v grobu, ker ga na zemlji
ni imela. Zelja starošev naj si bo po-
velje, draga Iva. Ubogaj me! (pogleda

(na vno) Tožno je že. Kdo zdaj spat ni
pomni se. Lahko noč! (obide)

12. Prigor.

Iva.

Oh dobra babica. Da te ne morem
ubogati. Sre mi bli ses goba. Kedar
se vnanje, ne da se več gasiti. Kedar
u človek ljubezni navzame, je ne
spravi lehkro iz srca. Ta čemu bi
človek to zatikal, kar nam je stvar-
nik pam dal v prsa. Kdo bi zapiral
pavstor ljubezni, ki jo je Bog v srcu
vžgal. Kdor v življenju ni čutil bo,
leži, temu je srce prazno in mrtvo.
Ki mogoče sveteti rožici, ako ne po-
zna solnčnih žarkov. In človek, ki
veselo deklici žveti, ako ji srce
ne da miru. In jaz? Kaj bi bila jaz
med vsemi tako nesrečna. Zakaj
se ne bi smela jaz tako razveseliti.
vati ko drugi. Zakaj bi me žgal
ogrej ljubosumnosti v mojem srcu.
Mati draga, posmili se svojega stika.
nega otrocka. Želiš da naj ne bi slisala
glasu, ki mi pravi: Skušaj svojo in
ne sla skušat boga. Mogoče bi bi-
lo bolje, da bi ^{te} slisala. (se zabliška)
Moj Bog, ki mi groziš! Mi kar. (po-
blekne). Odpusti mi, ako sem primo-
rana, da skušam svojo moč. Odpusti
nesrečnemu dekletu, ki bi poskusil
le radi vse, da se reši tega peko-
čega ognja ljubosumnosti. (vstane)
(kna hje 11.) Moj Bog, das je že. Med
polnocijo ni jetno juro je osodepolni čas.
Glitro! (si ogrene kullo). Mati že menda
spava (gre k vratom). Oh draga, ljuba
babica, z Bogom. Lodi se mi, da te
vidim zadnji krat, zadnji krat (se ozira)

Tu sem preživela svojo mladost. Sem krvom. Oh nesrečne parje, nesrečna
Oh, da bi mogla kdaj živeti srečna pod usoda, oh --- (odide
Zaresa pade.

Sprememba.

(K prvemu dejanju.)

(Gled ob Savi; na levi Sava, na levi križ; grobi in tresa)

13. Prizor.

Mara:

(priide) Ha, ni je še tukaj. Kje se je re,
ki tako zakasnila? Hui, karšno je vreme.
Bliska se mi treska, kakor bi mi hotelo
samo nebo zabraniti, da dobim svojega
Vladimirja. Svojega? Ha, ha. Kadi,
mir bo moj. Nasravnno se nagiba malo
k kri in se me nekoliko brani. A jaz
ga bom že zapletla v svoji mreži.
Kaj vzame fantka. On ima denarja,
ko smetaj. Ničesar ne bo pogrešala
pri njem. Srečna bo; jaz pa ---
tudi (Zablone) Srečna bom, da, sto.
Krat srečna, vzkliksem svojim
grozinjam nebo. Kaj si mi mar?
Pri Vladimirju imam jaz svoje ne-
bo. (Strelo udari ne daleč križa)
Kako to grozni. (se ozira) Križ se je
nagnal. Kaj pomeni neki to. Hui,
ne gre li še nekdo. (Sova fantka)
Molči vrazija ptica. Tvoj glas mi je
zopern. Pretrsa me v dno duše, zsko-
minja me vedno izdajstva. (Sova u-
ka) Utkni. (pobira kamorje) Hui, tu
je Eva (pocene za skalo)

14. Prizor.

Eva.

Sova skovika. Totovo znamenje, nekdo
bode umel. Nekdo, nekdo! Muri je lau.

kica. Umreti sem morala v tej rani mlado-
sti; ločiti se od življenja, ki je baje tako
krasno. Pa, vsaj rada umrati, da bi bil sre-
čen le on. Oh. Za moje življenje ni je vse jeto.
Kkdar nisem bila negovana tako, kakor druge.
V rani mladosti mi je umrla mati. Očeta
se mi zagrmili pavski valovi. Podstela se
ugubila. Ostala mi je jedino le še babica.
Pri njej sem mislila dobiti vse sladkosti: do-
vestega življenja. A kunita pravara! Babica
me ni negovala. Proganjala me je zaslepi,
na od žore. Tovaršice so me ogibale. Zgovaj-
je želelo preclatka, kateremu bi moglo pote-
žiti vse bolesti. Karlo ga je. Bil je to Ka-
dimir. Kakor nežno čvrsto me je negoval
pred tako žalostjo in zasmevanjem. Kedar
sem po končanem delu položila svojo gla-
vo na njegove prsi, kako sem bila takaj
srečna. Življenje se mi je zopet smejilo.
Kse sem opazovala le z dobre strani. Bila
sem vendar jedenkrat zopet vesela. In oni
trenutek, ko me je prvič vprašal, ga bi
ljubim, ko sem mu parila v naročje pr-
pila vse sladkosti prve ljubljene. Kakor
ravnost me je takrat navdajal. A vrnilo
se je med naju nekaj ljubosumnost, ki me
že kakor živ ogenj. Oh danes popolu-
ne. Zadnjič sem mu stonela na prsih.
(Sova fantka) Zadnjič. Dal si mi prostom.
Kžela sem ga, keselje mi je zaprla usta, ko

sem videla, da si prečen. A, ko si mi raje,
del svoje ranje: nekaj je to med najis vrinilo,
ter naju razdružilo, a da se bova videla
zopet v nebesih. žalostna tolaga. (se žalostno)
In katica mi je rekla, da gleda Vladimir za
Mara. Tudi mi ni dalo miru. Trihitela sem
sem kaj, da vidim svoj usodo. (žalostno)
Ne pusti se nebo na me. Odpusti, piroti, ki
napenja vse moči, da bi se resilo tega
žalostnega ognja. (gre k križu) Bog!
Usluši to piroto, ki tpi tukaj pred te.
boji. Reši me žalosti. Usmili se me.
Podari mi on mir, po katerem tako željno
hrepim. Spolni moje želje, katere že duna
goji to prce. Stori, da se vse spremeni v veselje,
kar mi gremi to mlado življenje. (žalostno)
Kaj sem vedno nedolžno živeča. Tisto je
bilo vedno moje prce. Tistost je lepa čistost.
In ker si je všeč prava ljubezen, upam, da
mi boš dal, česar je prosim. Bog, stori
sedaj, da bom videla v oči, kateri me resni-
čno ljubi, in katerega siželi moje prce. Od-
pusti, da poslušam glas, katerega ne smem
poslušati. Zanesi mi, da skusam moči
narave. Se prce je, ki me sili strastno
k temu. Usmili se me sedaj. (vstane;
ura bije polnoč) Sedaj je čas. Odpusti
mi Bog, odpustite mati, oče, odpusti
tudi ti Vladimir (gre k oltarju)

15. Prizor.

Kilko:

(prik) Nikogar tu? Pa ne, da bi me
Lora in Mara nalsqali, da sem jo šel
zaman čakati sem v tem vremenu. Pa,
vsaj to ne more biti. Jedna, ali Lora, ali
pa Mara, mora biti kje v bližini.
(Zažvižga)

16. Prizor.

Kilko in Mara.

Kilko:

Si vendar prišla. Kje te je držal vrag.
Kje je tva?

Mara:

Šla je k Savi, da bi odločila svoj
usodo.

Kilko:

Kje si bila ti. ~~Poslušala je~~

Mara:

Poslušala sem jo.

Kilko:

Kje?

Mara:

Na ono skalo.

Kilko:

Kaj je rekla?

Mara:

Prosil je Boga pomoči, ter molila
pri križu.

Kilko:

Tako. Neumnosti. Sto Bogov ji
ne pomore, ako jo jaz čim ospejam
v grob.

Mara:

Pa dekle je zelo močno. V obupnosti
bi seti ali pa vam ucinila kako žlo.

Kilko:

Nič ne skrbeti. Je že dolgo, kar je od-
šla?

Mara:

Ravnokar.

Kilko:

Pojdi zopet za skalo. Ako bi se kaj
zgodilo, zažvižgai.

Mara:

Storila bom, kar veleivate.

14. Prigor.
Mara:

Priljubi se kva. Zda ti umicim vste
tvoje namere glede Vladimirja, ki
se roditi v svoji domovini, glo-
vici. Prezirala si Mara. In ta Mara
ti bo sedaj ob strani Vladimirja
gremila življenje. To bo veselje (zabla-
ka se) Le naj se bliska in gromi.
Ne bojim se vseh teh groženj (vise
za skalo)

(Nekoliko časa odmor. Lupa se vrata)

18. Prigor.

Kva in Vilko:

Kva:

(Zadej) Prostitute me, prostitute, proci-
kas.

Vilko:

Kaj se ukvarjaš tu s tem, kar je tvoj.
Pojdi z menoj na Grubico, kjer
vlada, pravo veselje brez vrag. Po-
mopi se nikar ne štiti, niti. Zda
si moja.

Kva:

Ko bi imela tudi umreti, junaško se
kas bom branila. Proč od mene.
Kas ti ni pram napadati neoboroženega
dekleta?

Vilko:

Molči golobčica moja. Ne izpusti-
te, ako bi se tudi zavrstili vse moči
zoper mene. (Zabliska) Ha, ha, ha,

Kva:

Ne zbijajte šal, gospod vitez, da kas
ne zadene maščevalna roka.

Vilko:

A kaj, ne bojim se nihogar. Hitro z mo-
joj.

Kva:

Nikakor, po nobeni ceni.

Vilko:

Ustis me. Visti sem imel na izbero
drugih desetlet iz prvih rolovov. Oba.
cale so se za menjoci, plemenitih gos-
pic. A jaz se nisem vziral po njih. Men-
na čast so se napravljale sijajne veslice.
A vse zaman. Teci mi je ostalo pri vsem
tem sijaju prazno in mračno. Lebel sem
si najraj v to samoto. In sem zagledal
tebe, vohilna zvezda, življenje, ki se,
mi je preje doželevalo prazno, pust-
no, smehljalo se mi je kova. Oči se je si,
cer sprva protivil najini zvezji, a ko je
videl, kako neizmerno te ljubim, dovoliti,
da te povedem pred oltar. Pojdi sedaj
z menoj. Breč me!

Kva:

Ne govorite mi sarko!

Vilko:

Kaj, da bi te ne ljubil?

Kva:

Spominjajte se kromike. Deseniške.
Lubila je mladeniča in on njo.
A, ko jo je privedel na svoj dom,
jo je vkrzal njegov oče vkrati v
spone in vrci v jeco.

Vilko:

To je sicer res. Pa prisegam ti (poklene)
Predno le moj maxinec malo giblje,
se to ne zgodi. Pojdi z menoj

Kva:

Nikoli

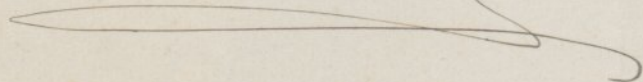
Vilko:

Ji me tiraš k skrajnemu pripo-
močju. Sedaj s silo (jo zgrabi in
zadene v naračje).

Kva:

Vladimir, videla sem te v vohi, pridi, Vladimir!

Miljutin

Seiemy

